

ĀBOLS UPĒ. REŽISORS ALVIS HERMANIS. JAUNĀIS RĪGAS TEĀTRIS

★★★★

Vērtīga, interesanta ideja un Alvis Hermanis scenogrāfija, kas piesaka intriģējošu saspēli ar mērogu un laiku. Tēmai «latviešu stāstu» limenī var empātiski plūst līdzī, atcerēties savas bērnības nobuldozerētās mājas un dārzus... Tomēr kopumā Freimaņa filmas un izrādes mijiedarbība, Ivara Kalniņa klātbūtne un stāstu dramaturģiskais rāmis neiedod skatītājam vajadzīgās taciņas, lai nokļūtu pie dziļākiem metaforiskiem slāņiem.

VISS PAR IEVU. REŽISORE INĀRA SLUCKA. NACIONĀLAIS TEĀTRIS

★★★★

Labs laiks paiet sajūtā, ka skaties filmu *Teātris*. Vēl meklēju argumentus, kāpēc šķita, ka tas nav īsti par šodien, bet no kādiem Sāras Bernāras laikiem. Varbūt naīvi, bet šķiet, ka tāda zvēriga intriģošana pāri liķiem, ā la adatu likšana baletčībās u. tml. gājieni ir nedaudz vakardiens. Madara Reijere šajā izrādē gan nospēlē, iespējams, savu labāko lomu. Kļūst teju bail no šī biklā skuķa apgriezieniem.

PASTKARTES ZIEMASSVĒTKOS

Vairāki Latvijas teātri šogad pošas iepriecināt skatītājus ar Ziemassvētku un gadumijas koncertiem. Bridī, kad blakus joprojām karš un taisnīgs miers šķiet teju neiespējami sa-sniedzams, šī noteikti būs jauka atslēgšanās no realitātes un iespēja sasildīties cilvēcībā un labestībā.

Izrādē, ko skatījās 2. decembrī, vidusskolēni īpaši priecājās par Svena vecākiem – Janas Lisoņas mammu («tāda mammas esence!») un Kaspara Aniņa tēti. Jēkaba Pikšēna Švens pārliecinoši atgādina, kā tas ir, kad atraidītu jūtu dēļ var pārsprāgt krūškurvis un nav ko elpot

IZLAIDUMS SIRDS PAKĀJĒ

Gusts Ābele ar komandu debijas izrādē Nacionālajā teātrī savu stāstu izaudzē līdz visām paaudzēm labi atpazīstamām sajūtām

KLUSUMS UN TROKSNIS ★★★★★

REŽISORS GUSTS ĀBELE

Nacionālais teātris

Citu šādu gadījumu neatceros, kad Nacionālā teātra direktors studentu personīgi būtu palūdzis uzrakstīt turpinājumu savai debijas grāmatai un iestudēt izrādi.

Gusts Ābele, Latvijas Kultūras akadēmijas trešā kursa režijas students, Jaunajā zālē ir iestudējis izrādi *Klusums un troksnis*. Tajā saplūdinātas viņa abas grāmatas – *Pasaulē mīļākais klusums* un tās turpinājums *Pasaulē mīļākais troksnis (Jāņa Rozes apgāds)* –, un teātris izrādi piesaka ar saukli «kaislības turpinās».

2024. gadā Latvijas Literatūras gada balvas žūrija Ābeles pirmo grāmatu *Pasaulē mīļākais klusums* nominēja labākās debijas kategorijā. Precīzi romānu anotēja dzejniece Inga Pizāne: «Gusta Ābeles grāmata līdzinās viena cilvēka iemīlēšanās izmisuma izrādei.» Protams, arī dramaturgu «onkuļi un tantes», runājot Kārļa Vērdiņa dzejoļa vārdiem, laiku pa laikam var uzrakstīt labu lugu pusaudžiem, vidusskolēniem, jauniešiem. (No savas skolas laika atceros Paula Putniņa lugu *Es savos zābakos*, kas ar manām tā brīža sajūtām – neesmu pārlasījis – bija skaudra luga par mobingu klasē). Tomēr autentiskumu un nesamocītas situācijas, valodas žargonu, kustības (Santa Gribuste, Jelizaveta Trunkova) un drēbes (Krišjānis Brasliņš) konkrētajai paaudzei raksturīgās noskaņās un stila izpausmēs var radīt tikai paši jaunieši.

Viens no izrādes pirmajiem teikumiem ir «vai tev uz kādu ir *crash*?». Protams, šodienā. Tajā pašā laikā komandai ir izdevies vispārināt savu stāstu līdz ļoti precīzām un visām paaudzēm atpazīstamām agrās jaunības izjūtām. Pirmā dziļdomīgā dzerstīšanās uz matračiem kopīgi rētos dzīvokļos

vai vienkārši ciemos citam pie cita, čupiņā kā jauniem vilcēniem, skumšana uz palodzēm un grīdas, ļoti daudz visādu drāmu un ciešanu. Šodien vēl nākušas klāt visāda rakstura mentālas problēmas (meitenes – Anna Emanuela Vaice, Ilze Reknere, Megija Cvečkowska, Dita Apsīte). Alkas būt mīlētam, izmisīga vēlme ātrāk tik vaļā no nevainības, lai vismaz tas vairs nemāļas pa prātu, apjukums, ko darīt ar dzīvi, eksaltācija un infantilisms, izaicinājums izcelties un nolemtība būt tieši tādiem pašiem, kādi jau bijuši neskaitāmi pirms viņiem. Jaunības maksimālisms, eksplozīvas, nesavācamas emocijas, kad atliek tikai sisties pret sienu. Bet reizē arī kaut kāds patīkams vieglums, ka tas viss reiz pāries (vai vismaz kļūs nedaudz panesamāks) ar nākamo izlaidumu papjē mašē anatomiskās sirds pakājē.

Laikam jau šī ir pirmā vēsturiskā izrāde Latvijas teātros par biseksuālu cilvēku visiem iesaistītajiem tik sarežģītajām izjūtām. Aktieri Jēkabs Pikšēns (Svens), Kurts Kārlis (Karls) un Vika Adlera (Karlina Gabriela) šīs traukslās jūtu trijstūra lodzīgās «katetes» izdzīvo ļoti empātiski. Patīkami apzināties, ka esam auguši kā sabiedrība (pat ja vēl milzīga evolūcija nepieciešama), ka varam bez irgšanas un protestiem uzklaut un līdzpārdzīvot arī mazāk tradicionālus stāstus. Mūsdienā viltotajā pasaulē nav nemaz daudz vietu, kur saņemt tīras, godīgas emocijas. *Klusuma un trokšņa* jaunieši tās dāvā aumaļām.

Brīnišķīgs izrādes rāmējums un pulss rodas no grupas *Agentūra* nepārejošās klātbūtnes aiz loga un aktieru viegli brehtiskajiem songiem. Lūk, jau otrā jaunu mūziķu grupa (*Alejas!*), kas vēlas rakstīt mūziku teātra izrādēm.

Jūtu un izrādes tempa intensitātes ziņā Gusta Ābeles iestudējums nedaudz atgādina Vladislava Nastavševa izrādes, tikai bez mazākā cinisma. ●